

महाराष्ट्र शासन

विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, कोकण विभाग, पनवेल
शासकीय अध्यापक महाविद्यालय परिसर, पनवेल, जि. रायगड-४१० २०६.

ई-मेल पत्ता :- jdhe.pnvl-mah@gov.in

Website: <http://jdhepanvel.org>

दूरध्वनी व फॅक्स नंबर (०२२-२७४५३८२०)

जा.क्र.: विसं/उशि/कोविप/शिष्यवृत्ती/२०१९/ १३६

दि. १३/६/१९

अत्यंत महत्वाचे/तात्काळ

प्रति,

प्राचीर्य/संस्था प्रमुख,

सर्व अशासकाय अनुदानित व विना-अनुदानित, कायम विना-अनुदानित कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी व अध्यापक महाविद्यालये,
जि. ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग

विषय: युवा माहिती दूत उपक्रमाबाबू...

संदर्भ: मा. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उशि/मवि-१/यु.मा.दू.परिपत्रक/२०१८/७३२१, दि. २९.०५.२०१९

उपरोक्त विषयास अनुसरुन संभिय पत्रान्वये खालीलप्रमाणे कळविण्यात येते की,

- युनिसेफच्या सहकार्याने राज्य शासनाच उच्च शिक्षण, तंत्रशिक्षण आणि शिक्षण विभाग यांच्या प्रत्यक्ष सहभागाने "युवा माहिती दूत" उपक्रम राबविण्यात येत आहे. महाविद्यालयांमधील विविध शाखांमध्ये पदवी व पदव्युत्तर शिक्षण घेणाऱ्या युवकांमार्फत शासकीय योजनांची माहिती प्रस्तावित लाभार्थ्यांपर्यंत थेट देणे, हे युवा माहिती दूत उपक्रमाचे वैशिष्ट्य असून या उपक्रमाच्या माध्यमातून शासनाच्या योजना किमान एक कोटी नागरिकांपर्यंत पोहचविण्याचे उददीष्ट आहे. या उपक्रमाचा कालावधी दि. ३१ ऑगस्ट २०१९ पर्यंत वाढविण्यात आला आहे.
- यासाठी शासनाच्या विविध महत्वाच्या योजनांची निवड करण्यात आली असून या योजनांची माहिती युवा माहिती दूतांमार्फत प्रस्तावित लाभार्थ्यांना देण्यात येणार आहे. या उपक्रमात आपल्या महाविद्यालयाने सहभागी व्हावे यासाठी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना या उपक्रमाची माहिती द्यावी व जास्तीत जास्त संख्येने विद्यार्थी यामध्ये सहभागी होतील यासाठी प्रयत्न करावे. सोबत परिशिष्ट-१ मध्ये या उपक्रमाचा तपशील जोडला आहे. आपल्या महाविद्यालयाच्या या उपक्रमातील सहभागाचा आपल्या महाविद्यालयाच्या मुल्यांकनावेळा (उदा. नंक) फायदा हात शकतो.

माहिती दूत उपक्रमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी विद्यार्थ्यांपर्यंत या उपक्रमाबाबत माहिती पोहचावे गरजेचे आहे. यासाठी मार्गदर्शकांची कृपया नेमणूक करण्यात यावी. आधुक माहितीमात्रा mahitidoot@gmail.com येथे संरक्षित करा. या उपक्रमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाने नियुक्त केलेल्या "अनुलोम" या स्वयंसेवी संस्थेचे समन्वयक आपली व्यक्तीशः भेट घेतील. कृपया त्यांना सहकार्य करावे. या संदर्भात काही शंका असल्यास आपल्या जिल्ह्याचे जिल्हा माहिती अधिकारी यांच्याशी संपर्क साधता येईल.

● आपल्या महाविद्यालयाकडून अपेक्षित कार्यवाहीचे मुद्रे:

- प्रत्येक महाविद्यालयाने या उपक्रमासाठी महाविद्यालयातील अध्यापक/ग्रंथपाल/अधिकारी/क्रिडा शिक्षक यांपैकी एकाची युवा माहिती दूत मार्गदर्शक म्हणून नेमणूक करावी.
- मार्गदर्शकाची कामे:
 - या उपक्रमासाठी तयार करण्यात आलेल्या मोबाईल ॲप्लिकेशनमध्ये स्वःची नोंदणी करावी.
 - उपक्रमासाठी आलेल्या युवकांया अर्जाची पडताळणी करून योग्यता तपासावी.
 - पात्रता आणि निकष पूर्ण करण्याच्या युवकांची निवड करावी व मोबाईल ॲप्लिकेशनमध्ये तशी नोंद करावी

- iv. निवड केलेले माहिती दूत कौत असलेल्या कामांचा दरमहा आढावा घेणे आणि त्याप्रमाणे विद्यार्थ्यांना माहिती दूत म्हणून पुढे काम करण्यास मान्यता देणे व न देणे.
- v. महाविद्यालयाने नेमणूक केलेल्या मार्गदर्शकासाठी सहा महिन्यांच्या कालावधीमध्ये दोन वेळा जिल्हास्तरीश कार्यशाळा आयोजित करण्यात येतील. या कार्यशाळेला मार्गदर्शक उपस्थित असणे अनिवार्य असणार आहे. या कार्यशाळेसाठी महाविद्यालयातून मार्गदर्शकाला कर्तव्यार्थ रजा मंजूर करून नियमानुसार प्रवासभत्ता / दैनिक भत्ता मंजूर करावा.
3. मार्गदर्शकाची नेमणूक महाविद्यालयाने केल्याबाबत माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाच्या समन्वयासाठी नेमलेल्या संस्थेमार्फत खातरजमा करील

या उपक्रमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी "युवा माहिती दूत" हे विशेष मोबाईल अॅप्लिकेशन तयार करण्यात आले असून त गुगल प्ले स्टोर आणि अॅप स्टोरवर उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. प्रत्येक महाविद्यालयातील मार्गदर्शक आणि सहभागी युवकांचे यामध्ये अकाउंट असणार आहे. या अॅप्लिकेशनमध्ये माहिती दूत मार्गदर्शकांना आयडी आणि पासवर्ड च्या आधारे नोंदणी करणे अनिवार्य राहणार आहे. आपल्या महाविद्यालयाचा आयडी आणि पासवर्ड दुसऱ्या पंत्रकासाठी वर्त पाठवण्यात येईल.

तरी प्रस्तूत प्रकरणी सोबत जोडलेल्या संदर्भिय पंत्राचे व सहपंत्राचे अवलोकन करून केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल या कार्यालयामध्ये पाठविण्यात यावा.

RSIDheumkar

विभागीय सहसंचालक,
उच्च शिक्षण, कोकण विभाग, पनवेल

प्रत:

१. मा. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहितीस्तव सादर.
२. मा. कुलसचिव, मुंबई विद्यापीठ, फोर्ट, मुंबई
३. मा. कुलसचिव, एस.एन.डी.टी. महिला विद्यापीठ, चर्चगेट, मुंबई

महाराष्ट्र शासनाचा

युवा माहिती दूत

युनिसेफच्या सहकार्याने राज्य शासनाचे उच्च शिक्षण विभाग आणि तंत्र शिक्षण विभाग यांच्या प्रत्यक्ष सहभागाने माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय 'युवा माहिती दूत' हा उपक्रम हाती घेत आहे. विविध शाखांमध्ये पदवी व पदव्युत्तर शिक्षण घेणाऱ्या महाविद्यालयातील युवकांमार्फत शासकीय योजनांची माहिती प्रस्तावित लाभार्थ्यांपर्यंत थेटपणे पोहचविणे हे 'युवा माहिती दूत' उपक्रमाचे वैशिष्ट्य आहे.

आजमितीला शासकीय योजनांच्या माहितीचा प्रसार हा मुख्यत्वे वृत्तपत्रे, दूरचित्रवाणी वाहिन्या आणि रेडिओ यांच्यामार्फत केला जातो. सोशल मीडियाचा होणारा उपयोग मर्यादित स्वरूपाचा आहे. शिवाय, शासकीय योजनांचे बहुतांश प्रस्तावित लाभार्थी हे अर्धशिक्षित, दारिद्र्यरेषेखालील आणि दुर्गम भागातील असल्याने वृत्तपत्रे, दूरचित्रवाणीसंच अथवा रेडिओ ही माध्यमे ते वापरतात असे नाही. प्रस्तावित लाभार्थ्यांपर्यंत न पोहचणाऱ्या शासकीय योजना दुहेरी संवादातून त्यांच्यापर्यंत प्रभावीपणे पोहचविण्यासाठी राज्यातील समाजकार्याची आवड असलेल्या उत्साही तरुण वर्गाचे सहाय्य घेण्याचा 'युवा माहिती दूत' या उपक्रमाचा महत्वाचा उद्देश आहे. राज्यात ६ हजारपेक्षा जास्त महाविद्यालये आहेत. या महाविद्यालयांमध्ये एकूण सुमारे २३ लाख पेक्षा जास्त विद्यार्थी शिकत आहेत. त्यापैकी किमान ५ ते ७ टक्के विद्यार्थी म्हणजे किमान १ लाख युवक या उपक्रमात सहभागी होतील अशी अपेक्षा आहे.

योजनेची अंमलबजावणी:

- प्रत्येक महाविद्यालयातील सहभागी विद्यार्थ्यांमागे १ 'मार्गदर्शक' नेमण्यात येईल.
- या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी विशेष मोबाईल अॅप्लिकेशन तयार करण्यात आले आहे. या मोबाईल अॅप्लीकेशनमध्ये प्रत्येक महाविद्यालयातील मार्गदर्शक, समन्वयक आणि सहभागी युवक यांचे अकाउंट असेल. त्याचबरोबर युवकांनी लाभार्थ्यांना द्यावयाची माहिती भरण्याची सोय असेल.
- महाविद्यालयातील विद्यार्थी स्वतः या अॅप्लीकेशनवर स्वतःच्या नावाची नोंदणी करू शकतात.
- युवकांनी लाभार्थ्यांना कोणत्या योजनांची माहिती द्यावी याकरीता तपशिल सांगणारा मजकूर/ किंडीओ/ एफएक्यू देण्यात आलेला असेल. त्याशिवाय योजनेचा लाभ

घेण्यासाठी आवश्यक असणारी कागदपत्रे, अर्जाचे नमुने संबंधित शासकीय कार्यालयाचा संपर्क तपशिल माहिती दिलेली असेल.

- प्रस्तावित लाभार्थ्याची भेट घेतल्यानंतर 'युवा माहिती दूत' हे त्या लाभार्थ्याचा तपशिल आपल्या मोबाईलमधील अॅप्लीकेशनमध्ये नोंदवितील या तपशिलानुसार संबंधित योजनांची माहिती अॅप्लीकेशनमधून घेऊन लाभार्थ्याना समजून सांगतील.
- लाभार्थ्याना हे अॅप्लीकेशन डाउनलोड करण्यासाठी माहिती दूत प्रेरित करतील. या अॅप्लीकेशनला शासनाचे इतर अॅप्लीकेशन देखील जोडण्यात आले असल्याने सर्व योजना, उपक्रमांची माहिती लाभार्थ्याना एकाच ठिकाणी मिळणे शक्य होणार आहे.
- माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय आणि माहिती दूत यांमध्ये संदेशांची देवाणघेवाण, प्रशिक्षण, पुर्नविलोकन या अॅप्लीकेशनमार्फत होईल.
- मार्गदर्शक, समन्वयक, माहिती दूत, प्रस्तावित लाभार्थी या सर्वांची नोंदणी मोबाईल क्रमांकाशी निगडीत असेल.
- ज्या योजनेची माहिती युवकांमार्फत प्रस्तावित लाभार्थ्याना द्यावयाची आहे, त्या योजनेची निवड महासंचालनालय हे सर्व विभागांशी चर्चा केल्यानंतर करेल.
- विविध समाज घटकातील (शेतकरी, महिला, आदिवासी, अल्पसंख्यांक, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, ज्येष्ठ नागरिक आदी.) असलेल्या वैयक्तिक लाभाच्या किमान ४० योजना, सामुहिक विकासाच्या ५ योजना आणि स्थानिक पातळीवर महत्वाच्या ५ योजना अशा एकूण ५० योजनांचा समावेश या उपक्रमासाठी केलेले असेल.

कार्यपद्धती

१) जिल्हा माहिती अधिकारी:

या उपक्रमाची माहिती होण्यासाठी जिल्हा माहिती अधिकाऱ्यांच्या मार्गदर्शनाखाली जिल्हास्तरीय उद्घाटन कार्यक्रम होणार आहे. यावेळी मार्गदर्शक, समन्वयक आणि माहिती दूत यांची बैठक घेण्यात येईल. विविध महाविद्यालयात कार्यशाळेचे आयोजन करून मार्गदर्शक आणि समन्वयकाच्या माध्यमातून महाविद्यालयांना या उपक्रमात नोंदणी करण्याचे आवाहन करण्यात येणार आहे.

२) मार्गदर्शक :

प्रत्येक महाविद्यालयात मार्गदर्शक नेमण्यात येणार आहेत. माहिती व जनसंपर्क विभागाकडून देण्यात आलेल्या आयडी आणि पासवर्डच्या माध्यमातून हे मार्गदर्शक महाविद्यालयाची नोंदणी करतील. महाविद्यालयातील अध्यापक/ ग्रंथपाल/ अधीक्षक/ क्रीडा शिक्षक यांची 'मार्गदर्शक' म्हणून महाविद्यालय निवड करतील. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांपैकी इच्छुक माहिती दूतांची निवड करण्याचे काम मार्गदर्शक करणार आहे. त्यानुसार जिल्हा माहिती अधिकाऱ्यांशी समन्वय साधून माहिती दूताची निवड करण्यात येणार आहे.

३) समन्वयक :

[†] जनसंपर्काची आवड आणि शासकीय योजनांची मुलभूत माहिती असणाऱ्या तसेच विनामानधन जनसेवा बजावू इच्छिणाऱ्या व्यक्तींची समन्वयक म्हणून निवड करण्यात येणार आहे. त्यासाठी निकष ठरवून दिले जातील. समन्वयकाचे काम करू इच्छिणाऱ्या व्यक्ती मोबाईल अॅप्लीकेशनमध्ये आपली नोंद करतील. योजनांचा प्रसार करण्यासाठीचे क्षेत्र निवडण्याचा अधिकार हा माहिती दूताकडे असणार आहे. माहिती दूताच्या शंकांचे निराकरण समन्वयक करील. संबंधित जिल्हा माहिती अधिकारी त्यांच्या जिल्ह्यातील समन्वयकाची निवड करतील. या समन्वयकांना एक दिवसाचे प्रशिक्षण दिले जाईल. माहिती दूत-लाभार्थी-जिल्हा माहिती अधिकारी यांच्यात ते समन्वय साधतील.

४) युवा माहिती दूत

- या उपक्रमासाठी स्वेच्छेने तयार असलेल्या/ निवडण्यात आलेल्या सुमारे १ लाख विद्यार्थ्यांना 'युवा माहिती दूत' म्हणून संबोधण्यात येईल.
- या कालावधीत किमान ५० प्रस्तावित लाभार्थ्यांच्या घरी जाऊन, त्यांच्याशी संपर्क साधून त्यांच्यासाठी लागू असणाऱ्या योजनांची माहिती देतील.
- लाभार्थ्यांशी अथवा त्यांच्या परिसराशी निगडित विकास कामांची माहिती देऊन संबंधितांच्या प्रतिक्रियेची नोंद करतील.

प्रोत्साहनः

- 'युवा माहिती दूत' म्हणून काम केल्यामुळे राज्यशासनाकरिता तळागाळाच्या पातळीवर काम करण्याची महत्वाची संधी युवकांना मिळेल.
- 'युवा माहिती दूत' अशी ओळख राज्यशासनाच्यावतीने त्यांना देण्यात येईल.
- ठरवून दिलेले काम केल्यानंतर त्यांना शासनाचे डिजिटल प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

या उपक्रमातून :

- किमान १ लाख युवक राज्य शासनाच्या किमान ५० योजनांच्या माहितीशी जोडले जातील.
- या १ लाख युवकांमार्फत किमान ५० लाख प्रस्तावित लाभार्थ्याशी म्हणजेच किमान २ ते २.५० कोटी व्यक्तीशी शासन जोडले जाईल.
- युवकांच्या समाजमाध्यमातील प्रभावी वापराचा शासकीय योजनांच्या प्रसारासाठी लाभ होईल.